

at det vil tage sig underligt og besynderligt ud i Munden paa en Rigsdagsmand, hvis parlamentariske Liv er saa kort som mit. Det har noksom vist sig, at vi Alle ere enige om Sagens indre Kjerne, nemlig, at der i Fremtiden ingen Forandring, ingen Forfjæl skal være mellem Retten til at opholde sig her i Landet for Søder og Ikke-Søder, for Christne og Ikke-Christne. Men der har reist sig en Discussion om dette Lovudkastets Nødvendighed eller Unødvendighed, det vil sige, om det enten var aldeles overflødig og forsaavidt skadeligt, fordi Indholdet af det allerede stod i Grundloven, eller om det var nødvendigt, fordi Grundloven ikke directe sigtede hen hertil. Det er aldeles i sin Orden, at de forskellige Meninger i saadanne Tilfælde maae udtales, men jeg nægter ikke, at selv, om der, under den temmeligt lange fortsatte Discussion om dette formelle Spørgsmaal, vare fremkomne Argumenter, der i Antal, Betydning og Vægt stode i Forhold til den lange Discussion desangaaende, saa vilde jeg for mit Vedkommende dog have fundet, at en saadan mere theoretisk Discussion ikke ganske havde været paa sin Plads i en Forsamling, hvis Niemed dog egentligt er, at virke til praktiske Resultater. Jeg nægter ikke, at denne Discussion, saavel som en anden beslaglet har, mere end for mig glædeligt, mindet om en altfor theoretisk Behandling af Stats-sager, som andelsteds har været tilstrækkeligt prøvet, men ikke kan siges at have bestaaet denne Prøve. Jeg havde nu haabet, at det under Nr. 7 stillede Endrings-Forslag af den ærede Rigsdagsmand for Præstø Amt's 2det District (Schack), et Forslag, mod hvilket jeg for mit Vedkommende ikke seer kan være Noget at indvende, at dette Forslag, som et Forsamlingsforslag, kunde have forhindret en yderligere theoretisk Discussion om Lovudkastets formelle Side. Det synes næsten som om dette Haab skulde glippe, men i alle Tilfælde er jeg overbevist om, at der ofte, meget ofte ville fremkomme Leiligheder, hvor ganske lignende theoretiske og formelle Discussioner atter kunne reise sig. Jeg skulde finde det ikke nær saa ønskeligt, som om man henvendte sin Opmærksomhed fortrinnsviis paa Sagens Kjerne og Indhold, og det saameget mere, som det staaer

klart for mig, at det, man egentligt kan tilsigte ved en saadan Discussion om Sagens formelle Sider, ikke opnaaes. Man maa nemlig, antager jeg, tilsigte at opnaae Præjudicater, der skulle tilsikre os en tilsvarende Fortolkning i andre lignende Tilfælde; men jeg troer ikke, at man opnaaer dette. Med Hensyn til Nutiden have vi tilstrækkelig Indflydelse til selv at bidrage, hvad vi overhovedet kunne, til Grundlovens rette Fortolkning; og Fremtiden, mine Herrer! den vil ikke lade sig binde, og den bør ikke lade sig binde af Præjudicater. (Hør!) Om Grundloven skal udføres i Aand og Sandhed, det vil berøve paa den Aand, der hersker hos Regjeringen, endmere hos Rigsdagen, og fremfor Alt hos Folket selv. Naar til en vis given Tid Fleertallet er stemt for een eller anden bestemt Fortolkning som den ene rigtige, saa vil den vide at sætte denne Fortolkning igjennem, og det vil ikke i fjerneste Maade standse den deri, om ogsaa en tidligere Rigsdag med andre Anstuelser i saadanne Tilfælde skulde have gennemført et Præjudicat i anden Retning. Den daværende Rigsdag vil nok vide at sørge for, at en saadan tidligere efter dens Anstuelse urigtig Mening bliver gjort uvirksom, og den vil gaae efter sit eget Hoved, efter sit eget bedste Skjønne, og det vil være meget urigtigt om den gjorde andet; thi det vilde være at overgive Grundloven til Død og Forstenelse istedetfor til Liv og Udvikling.

J. N. Hansen: Paa Grund, af at den ærede Forsamling under denne Sags første Behandling tog Ordet fra mig, nodes jeg til, forinden jeg gaaer over til Sagens Realitet, at komme tilbage paa et enkelt Punkt af hiin Discussion. Jeg tilfod mig nemlig at anføre, at den daværende Ordfører for Comiteen i forrige Rigsforsamling, for det Afsnit af Grundloven, hvortil § 84 henhører, havde den Gang yttret, at, naar Sagen saaes fra det religiøse Synspunkt, saa kunde man ikke bestemme en saadan Udelukkelse, da den vilde staae i Strid med § 65 i Udskætt, som er § 84 i Grundloven. Han yttrede den Gang, at det, jeg saaledes lagde ham i Munden, ikke var rigtigt; jeg maa dertil erklære, at det var rigtigt, og det kunde ikke andet end være rigtigt, idet jeg læste hans Ord